

Кенгеш

Коллегаларын эсгергенди, жетишимле болдурганланы саугалаганлы

Кыргыз-де Ич ишле министрствод опера-тив кенгеш бол-гонды. Анга ведом-ствону оючуларын, жер-жерли бөлүм-лени таматалары кытышканды, деп билдиргенди бизге ведомствону пресс-службасындан.

Жыйылууну аллында ич ишле министр полицияны генерал-лейтенанты Игорь Ромашкин 2016 жылда 9 октябрде Прохладныйи иши борча-рын толтурган кезиуде өлтүрүлгөн полициячы-ла ДПС-ни инспекторла-ры Альберт Керимовну

Сюзю тийишли эсгер-туилени кыбыл көрөү бла бошалганды. Игорь Ромашкин жууалы кыул-кыулаулагы аланы толту-руу жаңы бла буйрукла бергенди. Ахырында кыулукла-рын толтурганда көр-гөзгөн жетишимлери эм профессионал сынаулары ючюн министерствону кел-челерини улуу кыауу-ну ведомстволу саугала берилгенди. Министр дагында «Ахшы сөз» де-

бла Владимир Мишкуню ич бийчелерине кырал сауганы - Кишилкни органди - бергенди. Жый-ылгына коллегаларын бир минут суузу туруп

эсгергенди. Ызы бла кенгешти по-весткасына кенгенди. Биринчиден, кыулук этуу бла байламлы во-прослага кыралганды.

ген битурсеуи адабият конкурсу республикалы бөлүмюндө хорлаган-лагы эсде кваллык сау-лагы бергенди.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

Бизнес

Предпринимательлеге кырауучула азырак келирча

Кыргыз-де Предприни-мательлери эркинликле-рин кыруууу жаңы бла Уполномоченный Юрий Арасижев РФ-ни Пре-зидентинде бир атлы ин-ститутуу бла кырал на-лог служба бардырган кенгеше кытышканды. Сөз анда контроль-касса техниканы хайрыланчыда жаңгы жоруклагы көчю-ну юсюндөн барганды. Арасижев билдиргени-ча, былтыр 3 июлда Рос-сей Федерацияны Прези-денти кыбыл салган кы-рал законда айтылган-га көрө, ахчаны жюрт-тенде хайрыланылган контроль-касса техниканы ишлетуу бла байламлы жоруклагыа торлениу-ле синдирилгенди. Бу оюну баш магъанасы буууклыканы азайтуу эмда ахчаны жорютуу-ге автоматизация халда толукра кырал этуу бла байламлыды. Дагы-ыда аны хайрындан тюз ниетти ишлеген пред-принимательлеге тинти-уле бардыруу оргнада азырак келирче деген шышанды да барды.

Алгач быллай техни-каны эсепте салырга, аны налог оргналагы элипт кезгөзгөткөч кер-ек эди. Энди уа аны регистрацисын электрон халда тамаларга бол-лукду. Сатыу-алууда ахчаны жорютууде ре-форма этилгече керек-тиси баям эди, дейди Юрий Арасижев, алай, ол оком этгенден, быллай оюну предприниматель-леге кышак кыранчада келтирчиге боллукду. Ол быллай техника эмда

аны жумушларына кырау багыч болганы бла бай-ламлыды. Кылай-алай болса да, бу сферада реформаны бардыруу жаңы бла иш-тиретиуе бек улуу би та-мам этилгенди. Болумга кез-кылауак болур, чык-ган кемчилликени да мычмыа кертир умук-та регионлада биринчи штабла кыралганды. Налог служба онлайн-кабинет ачанды. Анда быллай контроль-касса техниканы эсепте салы-рга, алаңы ким эм неч-чагы сатканын билчиге боллукду.

Предпринимательле тө-лөрлик налогдан 18 минг сом кетерилиги да ахчы оюнулдан бириди. Ол сагынылган техника-ны орталык багыасыды. Дагыда бу торлениуени кезулеринде бизнес бла кирешелени ишлери-ни тинтмезге оюну этгенди. Быллай атламланы хай-рыла реформаны би-ринчи кесегин жетиши-ли тамаларга кылдан келгенди. Бюгонюкдө саулга кыралда асла-мысында розница саты-ууу бла коршоген 400 миндген артык органи-зация эсепте 1,2 миллион контроль-касса техника салганды. Ол кеси да жаңгы жорукла кыбыл этилгичи кезуиден эсе жети процентте аспанды.

Кыабарты-Малкырдан а бунсистемага 1800 быллай техника кышулганды. Ол план бла белгиленгенден эсе ючүндөн бирине аспам болды. Аппаратны ор-талык багыасы 22 минг сомга жетгенди. Дагы-

да республиканы Пра-вительствосуну бегими бла электрон төлеу систе-маланы хайрыланмазга эркинлик берилген тагы узак элени тизмеси жа-рашдырылганды. Энди уа реформаланы экинчи - бетирек да кы-йын кезиууу башланды. Келир жылы биринчи августуна дери быллай техниканы жаңгы жорук-ла бла хайрыланууга гитче бизнес да кечерге керекди. Ол кыауумга жу-мушла тадыра сферада кырамашканла эмда иш-деринде да киредиле. Сатыу-алуу автоматлары болган предпринима-тельле да быллай аппа-раттаны кесеринде келир жыл июль айта дери орнатырга борлууду. 2018 жылда контроль-касса техниканы электрон халда эсепте салган эчи предпринимательлеге се-бебликке, башында айтыл-ганыча, төлөрлик нало-глары аз-мазга азайтыл-кыды. Аны өлчөмү уа айтылган онсегиз минг сомдан көбүрөк окуна боллукду.

Жаңгы техниканы син-дирүү негиз эсепте салуу бла байламлы бир торлю соруу болган Кыргыз-де Предпринимательлени эркинликтерин кыруууу жаңы бла Уполномочен-ный аппаратына сөле-шчиге боллукду. Аны адреси: Нальчик шаар, Лермонтов атлы орам, 22-28. Телефон номери: 40-20-48. Электрон почтасы: KBR@ombudsmanbiz.ru

Басмагы УЛЬШАЛЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

АЛИМНИ КЕЗ КЪАРАМА

Табийгъат кыыйлыклаган сакъланыр ючюн, терен тинтиуле бардырырга, талай инженер жумушлары тындырырга тийишлиди

Саулга кыралыбызда (Бахсан черек бла ыркыны барыууну юсюндөн) тутхук болмагыны ачыкылган-ганды. 2017 жылы 14 августунда келген ыркы аны алайгы кезгөзгөткенди. Сылтау кыйын туюк-лю-мында ыркыга «бу-рулурга» онг жокъду, ол тохтап калырга тошеди. Камытка деп жарашды-рылган проект да аллай чырмауну хатасындан РФ-ни Табийгъат министр-ствосуну жаңындан кыбыл көрүлгөмөндө.

Тырнауузда ыркы бла байламлы отгарыда сакълангы кетер ючюн, бизни оюмузуга керө, ышангылы эм магъаналы инженер жумушла этил-чиге, мадарла кийирлирге керекди. Алаңы асла-

институту концепциясы (Бахсан черек бла ыркыны барыууну юсюндөн) тутхук болмагыны ачыкылган-ганды. 2017 жылы 14 августунда келген ыркы аны алайгы кезгөзгөткенди. Сылтау кыйын туюк-лю-мында ыркыга «бу-рулурга» онг жокъду, ол тохтап калырга тошеди. Камытка деп жарашды-рылган проект да аллай чырмауну хатасындан РФ-ни Табийгъат министр-ствосуну жаңындан кыбыл көрүлгөмөндө.

ыркылы жерлеге, биотонда жолла бузуган кезиуде, вертолётла бла (жайылып тургандай) элтирге жар-ракъды. Улуу-тешикли элементте ыркы келгенде бир жаңына тартыла да болурла, алай эсе да, ала зыгырдан, ташдан толса, кеселерини жерлерин табаркыыла, арта бир кесектен а кес-леринде юкюлө, терекке өсеркирди. Аны хайры бла уа табийгъатны кесине ушакан аромгунтосой о-руженила кыраллык-ыдыла. Ала уа ыркыны жагъ-атдан чыкмай барыууна себептик этиркенди.

кыулукчулары кытхаруу эм излеу ишени биик да-ражада кыраганларын. Проблемала аспам, алаңы бир-бирлерин терк тамам-ларга тийиши болган-лыкы эм алгач тас бол-ганын излеуе, кыыйын болумлага тиошгенле, мында солугуанлага, туристлеге кыайгырууга эс бурулганды. Ол жумуш битую ведомстволаны бо-юнларына салынганды, анга эсгерчиге да кытыш-канды.

Эсе алырга тийишлиди, Герхожан эм Кам-мык суулангы табийгъат болумлары, кыралчулары ала бла анта да ыркыла келип калырга тоше-ригин белгилегенчадыла. Аны себелли алгага кыажу жарашдырылган проекте Тырнауузун отгарыда сакынылган объекттерин сакълауга бурулурга тийишлиди.

Аны бла бирге бу затла-ны тамамларга керекди: ыркыны кючюн ол кырал-лык, башанырык болур деген кезиуде окуна азай-тыуу, ала шахарга хата келтирмей, аны тийреси бла тат кетип кылырга мадарланы кыайгысын көрүу, федерал, жалу жолланы, инженер ком-муникацияланы бузмай, тыйгысыс өтөрча онган-ны кыруу эм башала.

Ашкыи затла сууда, ыркыны кезиуде кеселрин кылай «жорютгелерин» көрүп, алаңы анда тап турууча этерге негиз би-

жапхандыла, жарсыуга, адамла өлген кезиуде да аз туюлдуле. Эсе алырга тийишлиди, Герхожан эм Кам-мык суулангы табийгъат болумлары, кыралчулары ала бла анта да ыркыла келип калырга тоше-ригин белгилегенчадыла. Аны себелли алгага кыажу жарашдырылган проекте Тырнауузун отгарыда сакынылган объекттерин сакълауга бурулурга тийишлиди.

Аны бла бирге бу затла-ны тамамларга керекди: ыркыны кючюн ол кырал-лык, башанырык болур деген кезиуде окуна азай-тыуу, ала шахарга хата келтирмей, аны тийреси бла тат кетип кылырга мадарланы кыайгысын көрүу, федерал, жалу жолланы, инженер ком-муникацияланы бузмай, тыйгысыс өтөрча онган-ны кыруу эм башала.

Ашкыи затла сууда, ыркыны кезиуде кеселрин кылай «жорютгелерин» көрүп, алаңы анда тап турууча этерге негиз би-

Жамауатда уа, ол санда илмуда ишлегенлени арасында, ыркыны нек келгенлени, ала кесел-рин кылай жорютгелери-нин юсюндөн көп кен-геше, даулаша чыгып, нек, кыайда, кылайык юч бол дегенча сорууда да кө-бөйдиле. Жашуу излеген, бирси соруулагы уа - ыркыла кыачан кыоркыусуз боллукдула, аладан кы-лай сакълангыча керек-ди-асыры аз эс бурулады. Тырнауузун тийресиуде жюз жылдан азыра за-манын кезиуде кезиге ыркыла келгенли, заран салынганлай турады. Ала Герхожан эм Камык че-реклене жагъалары бла

мысы 1999-2000 жыллада Герхожан суу бла ыркы барганындан сора, аны сылтаулары тинтилип, алай кыралгандыла. Ытерк келип жайылууну кыруу эм башала, аны тийреси бла тат кетип кылырга мадарланы кыайгысын көрүу, федерал, жалу жолланы, инженер ком-муникацияланы бузмай, тыйгысыс өтөрча онган-ны кыруу эм башала.

Ашкыи затла сууда, ыркыны кезиуде кеселрин кылай «жорютгелерин» көрүп, алаңы анда тап турууча этерге негиз би-

бир жерлеге дагыда те-мир элементте кыошага боллукду. Андан сора да, алаңы хайрылыкчыларын өсдюрюу муратда ол те-мирлени экинчи бирге кысып салырга да жа-ракъды. Бу мадарла патент бла кыруулангандыла. Андан сора да, ыркыла кыажу эм табийгъат-ны кырууууу жумушлада биз суу ашашан, талаган жерледе терекке өсөрча амалланы излерге керек-тиси чертебиз. Ол санда вертолётдан назы, нызы, торлю-торлю юкюу уру-кысылганла боллукду да боллукдула. Алаңы

Бирликни бла шуёхлукуну аламанат юлгюлери

Ахыры. Аллы т-чи бетдеди. Норман Эрзимано-вич, ала биздеги халкыла бла шуёхлукда, мамыр-лыкка жашагъанларна өхтөмленгенин айта республиканы Башчысына, Правительствобузга да ырызлыгыын билдиргенди. Кючөнчүла дагыстанылагы бу конюле Кыабарты-Малкыар Россияге кыошул-ганыны 460-жылгыгына аталган байрамлага салган кыыйнлары ючюн ырызлыгыын билдиргенди.

дагыстанылаңы жигит жашарыны бла кызыла-рыны атларын да көпле сагыынгандыла. «Вече-орус обществовону тамата-сы Анатолий Кануничка, «Туган-теп» татар диаспо-раны председатели Фло-ра Низамутдинова, бир-силе да РФ-ни Жигити, полицияны лейтенанты

ле), «Днипрон» (укра-инлыла) келчелери эм бирсиле кючөнчү бай-ланы ата журтларыны хар элинде да кылдан усталыклары бла мах-талган ючюшчолери, темирчилери жашаган-ларын чертегенди. Ала адамлык ышанларын биик даражада тутхан,

барырын тежегенди. Ингири «Асса-Пати» тепеус ансамбль, СКГИИ-ни студенттери Бабаланы Юсюп, Астемир Хаула эм бирсиле ботон жарык, заууклуу да этгенди. Айкай да, дагыстаныла кючөнчүларын элекк жа-салган байрам кылан-лагы чакырып, миллет

ашырыклары бла сый-лагандыла. МОКЪАЛАНЫ Зукура, Сууратны Артур ЕЛКАНОВ алганды.

Поостедан юлгю алы-рга боллугун, алача жашланы өсдюргеле-тиге тийишлисин Владимир Халидович, Жамболат Борисевич

да чертенди. Андан сора да, Гергокъ улу дагыстанылагы бу конюле Кыабарты-Малкыар Россияге кыошул-ганыны 460-жылгыгына аталган байрамлага салган кыыйнлары ючюн ырызлыгыын билдиргенди.

Кючөнчүла дагыстанылагы бу конюле Кыабарты-Малкыар Россияге кыошул-ганыны 460-жылгыгына аталган байрамлага салган кыыйнлары ючюн ырызлыгыын билдиргенди.

Поостедан юлгю алы-рга боллугун, алача жашланы өсдюргеле-тиге тийишлисин Владимир Халидович, Жамболат Борисевич

ашырыклары бла сый-лагандыла. МОКЪАЛАНЫ Зукура, Сууратны Артур ЕЛКАНОВ алганды.

Жолоучулук

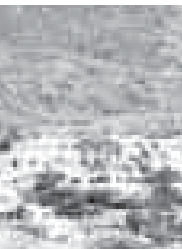
Грецияны бек сейрилик жерлеринден бири - Родос айрыкамды. Мында жангы шаарны кыатында орта өмүрлөрдө ишленген да барды. Андагы музей байды, экспонаттары көргө битеу дундадан адамга келди.

Жууун жауса, таудан төнгизге шорхулдап кетип кыалмай, жерни кыандырсын деп. Тирлик жыяр ючюн бек улуу кыйын саладыла.

Халки айрыкам.

Греклилени бла малкъарлыланы араларында аслам ушашлыкъ эсленеди

Вулканы кратору.

Алай бла анда жалаанда эки торсон барды. Кызыл бала акъ. Бир жерде кир-кичик көрүлүк тойюксө. Башка кыралладан келген туристе аллай тазалыкка бек бюсюрейди.

Тюбөшө кетип, тойну алай этеди. Алгын көп сабыллы юйорле аслам болган эселе, шендо эки-чч бала мардага айланып кыалганды.

нында реставрация ишлени да бардырадыла, ала оюлуп, жокъ болуп кетмезсе.

Родосу тегерегинде көп сейрилик айрыкамла бардыла. Сөз ючюн, Симини ЮНЕСКО кыорулайды, ол битеудуния культураны байкыландырган архитектура эсгертиге саналады.

Эбона элде бизни бир сейрилик этнография музейге элген эдиле. Анда уа кызмачла сокъган бизни таутыды, от жагабыз, агачдан, топуракдан этилген ой керекле.

Ниссирос айрыкамны орам.

Ниссирос айрыкам а вулкан тегюлгенден сора кыралганды. Бусагъатда мында адамла жашагъанлыкъга, эли кыатында кратер болган жер иссини дам жумушакды.

Эбона элде бизни бир сейрилик этнография музейге элген эдиле. Анда уа кызмачла сокъган бизни таутыды, от жагабыз, агачдан, топуракдан этилген ой керекле.

Грецияны битеу айрыкамлары кыабарларында тизгинде, тазалыкка сейр этерчады. Жашууну чексиз скитен, аруу ашарга, кыуанып жашарга юйенгендиле өлгенерине хурмет этеди, аламы терк-терк эсерип, садакка береди.

бизни республикада өмүрлөдөн келген оюуларыбызны не юйлини кыабюргыларында, не шахарны орамларында кермеибиз. Греклиле уа эртегили ориенттерин шендоюу жашууларында да кенг хайырланады.

Тауда печеле.

Дагында бир магъаналы шарт: греклилени асламысы инанган адамладыла. Айрыкамда көп килсила, сыйлы жерле бардыла. Башка кыралладан христиана ары тилекле этерге келеди.

КОНКУРСЛА

Жерибизни къудурети - суратлада

Къабарты-Малкыны Бийик тау запоедиги агъом шолкунуна юноно бла байламы шокчоланы орасында бир талай конкурс бардырылып болшанганы юсюден билдире. Алай бла биринчи «Зеленая планета» конкурсун суратлау ишлени конкурсу.

ат байлыканы сакълауу, агъачланы кыорулауу юсюден оюмларымызны, кез кыаромыгызны билдире керексиз. Материалны улунулуу чекленмейди, аны кесери да суратла бла айталадырырга эркинлик берилди.

чыгармачылык бла кепле, ол сонда жаш тейю, собиеде да корешеди. Кеслерни сынарга сюйгөлме агачдан (ол 30 сантиметрден улуу болсун) айнуу, жутуугуру, сюлесини, берюну, толкони неча бошка жачуурун ишлерге керекди.

Уа кч конкурсу да ююден бир торю сорулары болсонила Къабарты-Малкыны Бийик тау запоедигини башчысы оруссаркы Тогузаланы Лейлага 8-928-720-89-89 телефон номер бла селешсини.

УЛБШЛАНЫ Мурат.

«Сохрани нашю планету зеленой» деген конкурса кыатышырга сюйгөлме уа эссе жазарга керек болукду. Анда табыгъ-

Презентация

Белгисиз тарых бетлени баямлаган фильм

Бу кинолде Культура фонда «Мария - русская царица из Кабарды» деген документли фильмин презентациясы болганды.

Парижден ырызлыкъларын билдире жиберилген кыагытыны окугъанды.

Фильмде бий Темур Идаровну кызы Гошай орус патчах Иван Грозныйни юйдегиси кылай болганыны юсюден айтылады. Ол юйор кыралганы бла къабарты миллет кылай аныганы да

«Фильмге кыатышырга аманлы болгъанына кыуанганма. Бу чыгарманы терен магъанасы барды, ол тарыхны билдире болушды. Россей бла кыаллай байламык журюгенин да туура этеди. Муну презентациясы болганы бла барыгызы да алгышлайла» дегенди белгиле жазуучу, тарыхчы Олег Опршко.

Фильм кертюстолгенден сора авторга ырызлыкъларын билдире сюйгөлме кеп болгъандыла. Ала барысы да чыгарманы магъаналы болгъанын белгилегенди.

Тюбешиню эхырында Владимир Вороков чыгарманы алдырында болушук этгенге ырызлыкъларын билдиргенди, презентацияга заман табык келгенни барысына да ыспас сөзлери да айтханды.

ТЕМУККУЛАНЫ Амина, Суратланы ТУПГУЛАНЫ Камал алганды.

белгиленди. Анда хазна белгиле болмагъан, архивде сакъланган кеп магъаналы шартла эсгергенди. Иван Грозный Марияга саугага берген алтын табык да кертюстолгенди, аны тарыхны юсюден да айтханды.

Норильскде, Ставропольда, Астраханьда эмида баша шахарлада да кертюстолгенди. «Голос Евразии» конкурсуна алычы жерге тиийли болганды. Францига да жети керге жиберилгенди.

Сынам

Жаннет угъай, сюймекликни фабрикасы

Россей Белоруссиядан не затха юйренирге боллукду?

Эсинде болмагъан затла бла ахча эте билиу жаны бла «батыка» Лукашенкога СНГ-да тенг жокъду. Алай бир-бир воспрослада Белоруссияны сынамма биз да кырасаркъ иги боллук эди.

турганды, энди уа борчул халда аны кир-кичик жыйлычу орунгде дери этеди. Биз «гитче кыарындаш» санаган Белоруссия СНГ-ни кенглинде ачы турады, аны бир-бир амалларына уа «тамата» юйресе да, хаталы боллукк тоюлук эди.

Кыоншу республиканы шахарларына, жалаанда Минскге табыу, бирси гитче шахарчыкъларына да келгенни хар бири да эслейди. Мындагы энчиликлени. Болмагъанча тазалык! Тротурда тотюн топлени излет керчо - табаркъ тоюлюсе. Асфальт «жаланыпды», арбас сыйлауучулар да тазалауучулардан кыаты сорайдыла, ала да ишлеринден кетерге сюймеди: айлыкълары аман тыюлду да.

Доллараны ийислери бла Белоруссияны президент Александр Лукашенко Россей бла «мен сени алай сюеме, терикер кредит бергенден халда ушагы аслам соруула туудурады, алай ата журтун хайрына хаядан долларла эте билгени уа сейрсиндиреди. Минскин аэропортуна хар мюйюшонде казинону реклама шиттери бардыла. РФ-де 2009 жылда битеу оюн заведенияланы жапуанай, мында «рулетканы» макамлары жууачла есеп башлагъандыла: бусагъатда ала 32 боладыла. Россей бла Украина бир бирлерине авиаучуланы тохтатханыл, Белоруссияны баш аэропорту Москвалга бла кырага рейслени санын кептегенди.

Андан сора да, кыралда бийик тазире жерлерин табындыла: багушуну тиийли орунга жетдирме атынмызны тазалыккъа сакълауук тазирле угъай, гражданды эсликлерине берилди.

Энди украинлиле РФ-ге Минск бла учадыла, бизни граждандла да ангылайды, деп халпарайды чиновник. «Мени 70-жылкы кыоншун ичленген тотюленери кыайда болса да атып

«Орамлада жукълап турган чыанлыла, садакка тилеген тыш кыраллы адамла кыралны аруу сыратын бусудыла. Кыонакъ юйдеде администрацияны ишчилери туристлени молклерине сакъ болурларын тилейди, нек дегенде номерледе ноутбука, фотоаппарат, камерла терк-терк тас боладыла. Ишчилени-юйселени араларында не киритни да аналлыкъла табыладыла. Кавказда жашагъаны анда

УЛБШЛАНЫ Мурат.

ЖАНДАУРУЛУКЪ

Хатериле сабийлени кезлерин жарытхандыла

Сезос, огурулу ишле эттенле, керек заманда оюму, акыллы, аруу сөз айта билгенле арабызда, насыпха, кендөле. Алаисыз жарамайды, аны барыбыз да аңгылайбыз. Бютонда аллай себеллик, кез-кылач болуу сактаб сабийлеге бек керекди. Инвалидлени обществово да аллага кылдан келгенча болушурга керешеди.

Къабарты-Малкъарны эмда Черек району инвалидлерини обществовуну председатели Владимир Баритлов бла Чеченланы Георгий сабийлени бу къауумна ырыскы болушурга этеронг тапхандыла. Андан сора да, Владимир Залимханов бирдай ақилла жер-жерде да дайым бардырылып тургунлары чертгенди. Гичелени аталарыны, аналарыны атындан Къашхатау эмде жашагъан Ушбашланы Светлана Владимир Баритлова бла Чеченланы Георгийге жангы окуу жылы ал конлеринде сауусуз кызчыкылага бла жашчыкылага кез-кылач болуп, себеллик этгенлери ючюн ыспас сөзлерин амагъанды. «Ким да биледи, ююрлеринде аллай сабийлери болганлага къалай къыйын болганын. Бизден къайтмаса да, Аллахдан къайтыс. Тутхан иштен изден къуаныгъыз, бу балчыкылыны кезлерин жарытханыгъыз ючюн сау болгунуз», дегенди ол.

САЛХАЛЛАНЫ МАРЗАТ. ДАЛАТЛА: Владимир Баритлов, Чеченланы Георгий сабийле эмда аналары бла.

Волейбол

Хорлам кызыу эришуде алыннганды

Къабарты-Малкъар кырал университетни тишыруу командасыны ызындан эр киши коллективи да республиканы пляж волейболдан чемпионатында хорлагъанды, деп билдиргендиле вузу прес-службасында. Эришуу Бахсан району Куба элинде КъМР-ни Спорт министерствосуну бла Волейбол федерациясыны себеллиги бла бардырылганды. Анга сөзиз команда къатышханды: КъМКЪУ-ну (экиси), Терек, Чегем, Бахсан району Исламей бла Куба элперинден. Университетчилеге хорлам тынчыкы бла келмегенди. Кызыу керешеди ала партиалла 2:1 сепс бла хорлагъандыла. Команданы санында Камбулат Мамрешев, Ахмет

Магомедов ойнагъандыла. Ахырды дагыда чемпионатны сэм иги волейболчусуна да санылганды. Жашланы физкультура эм спорт факультетни теория эм технология кафедрасыны доценти Анна Коноплева хазырлагъанды. Экинчи жерге - терк райончула, ючюнчөгө уа чегем райончула чыкыгъандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфья.

Таурух

ЖАКОНУ ТЕРЕКТЕРИ

Бир-бир элперибизге ташланы тереклени окуму бардыла атлары. Ала бла байламлы халпар, таурула бюгон да халкыны ауузууда жорюйдөле. Сөз ючюн, Чегем тарыхы Эл-Тюбюне, мекитини ёрге жанында, Абустопту деген жерде эки битим беседи. Бирини шашталды, экинчисин уа - сары эрик.

Элге кире барганын, Малкъарукъ къаланы керёбиз. Кен жылыа мындан алда ишленген журт бюгон да соедеди. Андан арлакъ барып, Жылгы бюоунуна уа - Жакону ююю. Ал жанында уюу келеди, Шимал жанында уа - Бийик сырт. Аны барышлары уа - жайлыкъла. Анда эки улуу къыр барды.

1919-жыл. Эр кишини асламы кимил малда, ким ууда. Тишыруула, юн туушуда олтуруп, лавор эте, жон ишлейдиле. Кюн ортада ачыкъ тамыны тамды. Адамла анга артыкъ эс бурмадыла. Алай тишыруладан бири кёрге кырат: «Алтыаракъдан бери эс буруп турама, анда, башында, къара булутла жыйылардыла. Бирим, жаварыкъ болуп», - дейди.

Ол да сезон бошарга, аны таууш этип, ания атладыла. Адамла, бир бирлерине кырат: «Жаугунчу, юйге къчанайыкъ!» - деп ёрге къопхалгай, жер тебеди. Олсагъат болганын титиретип, порюлдетип, таудан ыркы келеди. Аны кергенле кычыркы-хахай этип, къчарга керешедиле.

Къуиланы Хажибекри бла Акъбалтаны Жакю. Акъбалтаны журтары уа аны алына тошгенди. Юйде болгъанладан бири да къчып къутулалмагъанды. Жакону къызыларын Аминатны, Кемилтаны, Жамилтаны, эки жашы Сюлеменини бла Личинни, дагында элден жетурлени ыркы алып кетди.

А кепиле Эл-Тюбюне. Тас болганын излерге болушудула. Барысы да тапдыла. Тийишлисича асырадыла. Къазим хажи да келген эди Жакону юююне, кюй да жазганды ол.

Жако уа арда алайдан кетип, Абустопту деген жерде юй-журт ишлейди. Къыйаны Хажибекри къырулгы битинчи болушхалгай турганды. Акъбулат уюу жангы жер юлюшюн биттенден сора бек алып эки терек орнатады. Биз башында саргынган сары эринчи бла шашталны сау къутулган жашларны атап. Бирини бахсансыны биз жанында, экинчисини а анык жанында. Жакогъа арда къыс туугъанды. Анга Акча деп атадыла.

Терекле уа беседиле, улугла болдыла. Андан бери жон сайын, аруу жемши береди. Барды орнатхан киши уа 1939 жында ауушханды.

ОСМАЛЛАНЫ Хыйса.

Шаштал терек...

Къарт терекле... Бир ёргерекде, экинчисин уа андан экинчерекде. Жыл сайын жаз башында, къурман кибик, агъарып чыгъадыла. Къыркъарда уа къызыл, сары жемширери бла адамланы сыйлайдыла. Аладан шаштал, эрик ашханыла Жакону артык дунисиз жаннет болуп деп тилек этедиле. Кимди бу адам? Кычан жашаганды? Тереклени къчан орнатханды? Аны юсюнден ашитхан халпарны жазарга союме.

Жакю Акъбалтаны кишилери. Аны юй тийишиси Къуиланыны Аишат болганды. Кызылары Аминат, Кемилт, Жамилт эм жашлары Сюлемен, Личин, Аубекри, Хажибекри. Эгерче бири биринден субайла, чанлары табанларына жете, суу суратча ариула. Ала, Кыураны да тауусуп, арал тилге сабийлени окута эдиле. Жашпа да аталарына болушхандыла.

Эрик терек.

Тауру ыркы келген жанында эки уллу къыр барды. Бу жол экинчисе да бирча сакъ жаугъан эди. Ала бирге къошулуп, андан кир суу къаюуду. Аны асламысы Жылгы бюоунуна тартип, ол тиредиге юйлене басханды.

Жаннет угъай, сыймекликни фабрикасы

Ахыры. Алы 3-чо бетедиле.

Икраны файдасын керё билшю

Ол битю российни чабак болганын билсе, бютон юлюгюни келеди: лососуну, папутуну, севдыни Белорусия Российден сатып алады (ол кезюге 13 минг тонна), аны жарашырлы арта сатады. Алай багысына иги да къошуп. Россей предпрятиланы кесерине алай этерге не деп чырмаганы манга жашырды: алай бла белорус креветканы белорус икра бла ашайбыз, Минскде уа бизни ахачыгъыбызны санайдыла.

«Улутча алырга къоркъадыла» - Мен белорус властыла табынганладан токъиле, алай мында ахча къыйры къоркъадымы эмне керекди. - дейди кичи структураланы алынгны ичиси Андрей Вольский (апы порлендикчиле). - Авт. - белоруссияда жолла немисликенине ушатылыш ишленгендиле, сөз ючюн, ара шархадан Брестге дери трасса. Молдавияны эсте тошюрюрге тийишиди, анда Кашинге уа автобаны немча жол сепс керештенгенди. Аллах биледи, аны бла бирге уа миллиард доллар белгисиз тас болуп къалганды.

Бизде кичи структуралада ишленген кепидоле деген ою барды - хау ала РФ-ден аспамдыла. Алай аны хайырындан къыралду мардылык этгенлени саны 100 минг адамды 4-6 гъа жетеди жалгызла, Российден эки жерге асырады. Личин ишчилери, устазола, врачла улутка алайдыла. Биринчиден, къоркъан этедиле, экинчиден, алай терек жукъду. Украини къачынылыны санындан докторла бизни эл болничаларыбызга ылык киргендиле, алай бир талай замандан кетип къалгандыла, сауусула «магарыч» этмегенини ким кёргенди деп?

Хау, Белорусия жер башында жаннет туюлды. Мында энци проблемла кепидоле, къыздырычу ичгенлени хайырланганын санын айтсакъ окуна, ВОЗ-ну эселерине керё къырал аракъы эм чагыр ичгенлени саны бла биринчи жерде турды. Жамуат элден-эс болуп барды, адамла ишлерге Россейге кетедиле. Алай битю кемилчекле да къарамай, Белоруссияда аламат жолла бардыла, кез къаматхан тазалыкъ, къоркъусулукъ. Бек башы уа - «батыкча» улмагъанлай хайыр келтирик затпадан тийишиди фрайда тошюрюрге керешеди. Кыралга тал болсун, къалганы уа аны алай бек жарытмайды.

Россейге уа эки уллу къырлап - Къыйтай бла Индия - бек жуукъудула, аланы жамуатарлары бирге 2,7 миллиард адам болады, бирге ишлеуно кен оңлары бардыла, миллиардла бла долларла жюрючора рынокла - туризм, къыйтайланы Приморьени тийирисе оюн зоналада сейирлерин къозгъау, аш-азыкны сатуу-алуу...

Алай биз, нек эсе да, оңлангы топусулгай хайырланмайды. Россейге, санкциялы кетерилерин неде энергюкопайлыкны багыларын кеторюлюню сакълап турмай, белорус амылы хайырлангырга керек болуп турды, бамил.

Георгий ЗОТОВ. Минск (Белорусия). «Аргументы и факты» газет.

«Батыкча» уа шайтан бла байламлык жюрюторге хазырды, белорус товара сатылысыла ансы. Ол Къыйтай Халкъ Республикасыга барып, сют продукцияны алагы сатарна келишим этип къыйтады. Бишакъ, къыймакъ эти югурт уа къытай аш-азыкъ терелеге алай бек келишимейдиле...

«Улутча алырга къоркъадыла» - Мен белорус властыла табынганладан токъиле, алай мында ахча къыйры къоркъадымы эмне керекди. - дейди кичи структураланы алынгны ичиси Андрей Вольский (апы порлендикчиле). - Авт. - белоруссияда жолла немисликенине ушатылыш ишленгендиле, сөз ючюн, ара шархадан Брестге дери трасса. Молдавияны эсте тошюрюрге тийишиди, анда Кашинге уа автобаны немча жол сепс керештенгенди. Аллах биледи, аны бла бирге уа миллиард доллар белгисиз тас болуп къалганды.

Бизде кичи структуралада ишленген кепидоле деген ою барды - хау ала РФ-ден аспамдыла. Алай аны хайырындан къыралду мардылык этгенлени саны 100 минг адамды 4-6 гъа жетеди жалгызла, Российден эки жерге асырады. Личин ишчилери, устазола, врачла улутка алайдыла. Биринчиден, къоркъан этедиле, экинчиден, алай терек жукъду. Украини къачынылыны санындан докторла бизни эл болничаларыбызга ылык киргендиле, алай бир талай замандан кетип къалгандыла, сауусула «магарыч» этмегенини ким кёргенди деп?

Хау, Белорусия жер башында жаннет туюлды. Мында энци проблемла кепидоле, къыздырычу ичгенлени хайырланганын санын айтсакъ окуна, ВОЗ-ну эселерине керё къырал аракъы эм чагыр ичгенлени саны бла биринчи жерде турды. Жамуат элден-эс болуп барды, адамла ишлерге Россейге кетедиле. Алай битю кемилчекле да къарамай, Белоруссияда аламат жолла бардыла, кез къаматхан тазалыкъ, къоркъусулукъ. Бек башы уа - «батыкча» улмагъанлай хайыр келтирик затпадан тийишиди фрайда тошюрюрге керешеди. Кыралга тал болсун, къалганы уа аны алай бек жарытмайды.

Россейге уа эки уллу къырлап - Къыйтай бла Индия - бек жуукъудула, аланы жамуатарлары бирге 2,7 миллиард адам болады, бирге ишлеуно кен оңлары бардыла, миллиардла бла долларла жюрючора рынокла - туризм, къыйтайланы Приморьени тийирисе оюн зоналада сейирлерин къозгъау, аш-азыкны сатуу-алуу...

Алай биз, нек эсе да, оңлангы топусулгай хайырланмайды. Россейге, санкциялы кетерилерин неде энергюкопайлыкны багыларын кеторюлюню сакълап турмай, белорус амылы хайырлангырга керек болуп турды, бамил.

Георгий ЗОТОВ. Минск (Белорусия). «Аргументы и факты» газет.

Адам эм закон

Ахчаны телемей къутулурга элгенди

Быйыл 31 августда КъМР-ни инсаны, Новоросбийск шахарда автовокзалда такси алып, Прохладный шахарга келгенди. Алай жерине жеткенле, жол ючюн ахчаны телемей (14300 сом), къачып къутулганды. Таксист аны юсюнден полицияга тарыктыгъанды. Оператив мадарла толтурулуп, РФ-ни МВД-сыны «Прохладненский» районла аралы бөлюмюне телечылары бузгунчу тапхандыла. Ол Майский шахардан 19-жыллык жаш адамды. Анга уголовный иш ачылганды.

Солугъаны алтынни урлагъанды

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управленисны следствие бөлюмюне къуллукчулары 51-жыллык тишырууга ачылган уголовный ишни тинтип бошагъандыла. Ачыкъланганыча, ол республиканы ара шахарында къонакъ юйледен бирини ишлегенди. Быйыл 14 июльда отуладан бирини сыйлагъан кезюде анда солугъан тишыруудан 198,5 минг сом багысы алтын затланы урлагъанды. Бу амалькыны этгенине ишеклиге РФ-ни Уголовный кодексине 158-чи статьясына 2-чи касегине керё терслеу материалла жарашдырылгандыла.

Улуу кырыкъ юч метрге дери ёсгенди

КъМР-де Ич ишле министерствосуну наркотиклеге къажоу управленисны полициячылары «Мак» ведомстволар аралы профилактыка рейди кезюде Зольск районда кенд алына ёсген кендирю жокъ этгендиле. Ол Залукожаке элни тийирисинде 5 минг квадрат метр жерде ёсгенди, кырдыкны зуунлугу 3 метрге жетгенди. Наркополициячыла район администрациясыны келечилери бла бирге улуу хансы жокъ этгендиле. Битеу да бирге аны ауурлугу 14 минг тонна тегли бирди.

Къошусуну бичинене от сагъанды

Быйыл 10 сентябрьде РФ-ни МВД-сыны Зольск районда бөлюмюне Залукожаке элден 56-жыллык эр киши келгенди. Аны айтханына керё, белгисиз адам бичинин кюйдюргенди, битеу да бирге 47 габени. Алай бла 37,6 минг сом къораны этилгенди.

Билдирюле

Чабак тутарга барып, къыйтай къалганды

РФ-ни МВД-сыны Терк районда бөлюмюне полициячылары белгисиз тас болган Алюев Руслан Сафарбичини излейдиле. Ол Чегем шахарда 1959 жылда туугъанды, Нальчикде жашайды. Быйыл 7 сентябрьде 16 сөгетде эр киши келди. Кийимлери: кёк терсеу чабак тутарга келгенди. Быйгада ол черекни жагысы бла кетип, тас болганды. Ышларны: 55-60 жыл толганга ушайды, аркъусууда, ёсюме 165-175 сантиметрге жетеди, бети зуугуду, чачы къыска кырыктылыды, акъ басылды, кёзюкюле жюрютеди. Эр киши аурууду.

Чабыугъа хар ким да къатышаллыкды

Совкалары, кёк футболчы, жашин тюрсюлю

ёрге жан, сары спорт курткасы. Алюев Руслан Сафарбичини кюйда болганыны юсюнен бир торлю шартланы биле эсегиз, бу телефону номерле белеширинизни тилейбиз: (86632) 4-10-02 (дежурный бөлүм), 8-967-421-00-28, 02 недю полицияны жуукъудагы бөлюмюне.

16 сентябрьде Нальчикни солду паркында чабыну «Кросс нации-2017» битероссей юно бардырыллыкды, деп билдиредиле шахарны администрациясыны прес-службасында. Ол эртенликде сагат онда башлангырыкды. Анга хор сыйген да къатышаллыкды.

УЧРЕДИТЕЛЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Publication information including contact details for the newspaper, editorial office, and subscription rates. Includes phone numbers, addresses, and website information for the newspaper and its various departments.